

ASSOCIATION OF MUNICIPALITIES OF PÕLVA COUNTY

Kohtute haldamise nõukoda Villu Kõve
Justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta

06.12.2024 nr 1.4.3/20

Õigusriigi kohalolu kärpimine on ohuks õigusriigi olemusele

Iga riikliku ametkonna ja eriti õigusriiki esindava organisatsiooni sulgemine maapiirkonnas viib paratamatult olukorrani, kus nende piirkondade inimesed tunnetavad end tühistatuna ja üha vähem osana oma riigist.

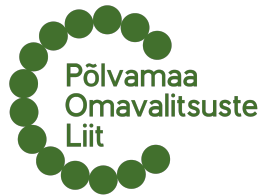
Kohtumaja on koht, kus õigusriik päriselt ja nähtavalt toimetab ning sellel on kohaliku tasandil õigusriigi sümbolväärtus. Seetõttu ei saa kohus olla kuidagi taandatud lihtsalt kinnisvaraobjektiks või üürikuluks.

Kui maapiirkondade inimeste ühtsustunnet ja solidaarsust oma riigi suhtes pidevalt läbi riiklike institutsioonide lahkumise vähendada, tuleb tänaste otsuste langetajatel vähemalt nentida, et demokraatlikke väärtusi ja tolerantset ühiskonda hindavate inimeste usaldus riigi osas muutub hapraks ning seda on väga keeruline uuesti üles ehitada.

Paraku on üha enam ilmekaid ja halbu näiteid Euroopa Liidu riikide seas, kus maapiirkonnad ja regionaalpoliitika on jäetud pikalt tähelepanuta ja tahaplaanile. Tänu sellele on tekkinud maapiirkondade elanikel tunne, et neid on unustatud või lihtsalt kõrvale heidetud. Selline pinnas on loonud ideaalsed tingimused parempopulismi tõusuks ja selle tagajärgi esitletakse ka meil Eestis hoiatavate näidetena.

Antud teema on kohtute sõltumatuse kontekstis oluline, sest tänapäeva Euroopa Liidu riikides on olnud parempopulismi autoritaarsete ilmingute esimeseks ohvriks sageli just kohtusüsteem.

Põlvamaa Omavalitsuste Liitu teeb juba tehtud ja veel ees ootavate kärpemeetmete tõttu tõsiselt murelikuks asjaolu, et riigil puudub igasugune terviklik analüüs ja pikaajaline strateegiline vaade, mis käsitleks otsuste regionaalpoliitilisi ning ühiskondlikke mõjusid ja selle võimalikke tagajärgi. Kohalikul tasandil me näeme, et see on ühiseks nimetajaks kõigi tänaste kärpemeetmete puhul, mis puudutavad riigiasutuste lahkumist maapiirkondadest.

ASSOCIATION OF MUNICIPALITIES OF PÕLVA COUNTY

Erilist nõutust tekitavad olukorrad, kus kärpeplaane tehes peab riik võitlust justkui iseendaga. Asutuste lahkumise peamiseks põhjuseks nimetatakse läbivalt hoonete kõrgeid rendi- ning halduskulusid ja seda riigile kuuluvatel pindadel.

Põlvas asuvad kohutumaja ja politsei samas riigile kuuluvas hoones. Kui kohus lõpetab hoones tegevuse, jäävad maja halduskulud riigile ikka alles. Ainus tulemus on inimeste aja- ja transpordikulu suurenemine.

Riigi Kinnisvara AS on täielikult riigile kuuluv äriühing, mille eesmärgiks peaks olema riigile kuuluva kinnisvara tõhus haldamine, teenides eelkõige riigi huve ja strateegilisi eesmärke. Täna on tekkinud olukord, kus riik sisuliselt tõstab suuri rahasummasid ühe ministeeriumi haldusalast teise ning ühel real näidatakse seda kokkuhoiuna.

Põlva kohtumaja sulgemisega saavutatava ca 80 000 eurose ning osalt näilise kokkuhoiu tungiva vajaduse, olulisuse ja mõistmise teeb eriti keeruliseks asjaolu, et samal ajahetkel rekonstrueerib Riigi Kinnisvara AS pelgalt moraalselt vananenud Tartu kohtumaja, mis läheb riigile maksma 17,5 miljonit eurot.

Lähtuvalt eeltoodust on Põlvamaa Omavalitsuste Liit seisukohal, et Põlva kohtumajas peaks õigusemõistmine jätkuma. Põlva kohtumaja sulgemisega saavutatav halduskulude kokkuhoid on suuresti näiline ning ei kaalu üles õigusriigi sümboli ja riigi kui terviku taandumise negatiivset mõju Põlva maakonna inimestele ja laiemalt ühiskonnale.

Lugupidamisega
Martti Rõigas
Põlvamaa Omavalitsuste Liit
juhatuse esimees